כו: המביא אשם פרק שישי כריתות

נפיש עפוי לכפסנות. דלמי עבר מנפיאותו כמאן יחיד הוי: **מנות מנות ולפי מהדרי.** יחיד ונפיש ונכור בכמילנו מחיב מנות [ב]חלפי טולנו בהך גזירה שוה מהדרי במסכת הוריות (דף מ:) לדבר שחייבין על זדונו כרת ומחייבין על שגגתו חטאת היולך להא מילתא נמי לילפו מהדרי:

לאו על הדין חטאת קאמר. כלומר לא על הדין למודיה קאמר: [ג]**אם מפנמלקה נודע לה.** שלא ידלה: **שאינה מפסמרת.** כיון דעל הספק נאה ולא לאמילה הוה קיימא לא שמרוה יפה ונפסלה בהסם הדעת [ד] שמא נטמאה: **אי מעיקרא.** קודם מליקה מיה הוות ובנעלי מיין אינן מקבלין טומאה: **וכדין הוא דמוכרים בהנאה.** דמולין גמורין היא ומשום מולין בעזרה נמי ליכא למימר דלא אסרה תורה [ה] אלא שחיטה אבל מליקה לא אבל רגנן גזרו דאסור בהנאה שמא יאמרו מחטאת העוף ספק: **וכי איסמר דרב אמא איסמר דמנן.** בפרק דם שחיטה (לעיל כב:) המשה שהביאה כו' ועלה קלי רב ואמר אם מפנמלקה נודע לה כן שילדה ולאי מזה ומולה כמספק מחטאת העוף כלכתיב (ויקרא ה) והזה מדם החטאת על קיר המזבח והנשאר בדם ימלה וגו'. הזאה שאינו בראש העוף ומעלה ומוריד והדם ניתז. מיהו שמקריב ומקיף בית מליקתו לקיר המזבח וקיומט: **אסורה כאכילה שמא יאמרו חטאת העוף הבאה על הספק נאכלה: ואסורה** [ו] **בהנאה.** כאלו חטאת העוף ספק שאסור באכילה שמא מולין היא ונבלה היא והנהנה נמי אסורה דשמא קדש היא וקדש שאינו נאכל אסור בהנאה אחרת שהרי לכנים לא יאכלנו: **שעל הספק כו'.** הילכך כמי שלא נודע דמי: **מתני' שני פעמים.** זהו דין אשם דכתיב [ז] בערוך כסף שקלים בשקל הקדש לאשם: **ושני יעשה.** לפי שנקח ממעות אשם לשם אשם: **נקח בהן שני אילים לחולין.** נאכילה ומעל כמעות ויצאו לחולין ויש עליו לשלם אשם של עשרה זוז לקרן ותוספת של אשם ראשון ואשם כשני פעמים [ח] אשם היה אחד מהן יפה שני פעמים ואחד מהן

בנשיא שעשוי להשתנות אלא אמר אביי מהכא מכדי מצות מצות יליפי מהדדי כיון דיליפי מהדדי למה לי דכתיב שלש ידיעות גבי יחיד וגבי נשיא וגבי צבור אם אינו ענין לגופיהן דהא גמרי להן מצות מצות תנהו ענין היכא דמתיידע ליה בתר יום הכיפורים הוא דמייתי חטאת אימא כי מתיידע ליה בתר יום כפורים הוא דמייתי חטאת משום דיוה"כ לאו על הדין חטא קא אתי אבל אשם תלוי דעל הדין חטא קאתי אימא הכי נמי דמיכפר דכי מתיידע [ו] לבתר דקא מייתי אשם תלוי לא מייתי חטאת אמר רבא אמר קרא [ז] אודע אליו מכל מקום השתא דאמר כי מתיידע ליה מייתי חטאת אשם תלוי למה בא אמר ר' זירא שאם מת מת בלא עון מתקיף לה רבא מת מיתה ממרקת אלא אמר רבא להגן עליו מן הייסורים: חטאת העוף הבא על הספק [וכו']: אמר רב [ח] וכיפר אי הכי אמאי תקבר לפי שאינה משתמרת אימת לא משתמרת אי מעיקרא חיה הויא אי לבסוף [ט] קמנטר לה אלא מתניתין בנודע לה דלא ילדה ובדין הוא דמותרת בהנאה ומאי תקבר מדרבנן וכי איתמר דרב (ח) [י]על האשה שהביאה חטאת העוף בספק אם עד שלא נמלקה נודע לה שילדה ודאי ודאי תעשה וספק אם משנמלקה נודע לה הודע מביאה על הודע [יא] אם משנמלקה נודע שילדה אמר רב מזה דמה ומוצה דמה וכפרה [יב] מותרת באכילה ר' יוחנן אמר אסורה באכילה גזירה שמא יאמרו חטאת העוף הבאה על הספק נאכלת תני לוי כותיה דרב [יג] חטאת העוף הבאה על [יד] הספק אם משנמלקה נודע [טו] שילדה ודאי מזה דמה ומוצה דמה וכפרה [יח] מותרת באכילה תניא כוותיה דר' יוחנן חטאת העוף הבאה על הספק אם עד שלא נמלקה נודע לה שלא ילדה תצא לחולין או

עשרה זוז היפה שתי פלעים יקרב לאשם מעילות והשני היפה עשרה זוז יקרב למעילותו מפרש בגמ' יקרב בשביל אשם לאשם והרי נפטר מקרן ותוספת. והשתא קרי למעילתו גזולו [כא]: אחד לאשם ואחד לחולין. [כב] מעל בפלע אם היה של אשם יפה שתי פלעים יקרב [כג] לשמו הראשון שהרי לשמו נלקח וממעות שהופרשו לו: **והשני.** שהוא חולין יקרב למעילתו לאשם מעילתו. **והשתא קרי לאל האשם** של אשם מעילות מעילתו: **ויביא עפר פלע וחומשה.** קרן שמעל בו ויפלו לגדבה שהרי ממותר אשם הראשון כת: **יביא פלע וחומשו.** מביתו שמה שהיא כשתי פלעים שבא הקדש הוא: **גמ' אילימא איל אשם.** של אשם מעילות: **למימרא דחומש בכדי איל אשם מייתי ליה.** אם הביא אשם שהוא שוה (ט) על כ' פלעים כדי חומש הקרן נפטור מן המומש והכתיב כו': **ועוד מדקתני פיפא.** היכא דמעל בפלע והשני יקרב למעילתו דע"כ אלו למעילתו איל לאשם מעילות הוא דהא קתני ויביא עמה פלע וחומש לקרן וחומש: **אלמא חומש בכדי קרן מייתי ליה.** והאי דהדר ומקשי ממתני' (יא) דלא מימא קרא לאשמתני בדמהנה מקדשי בדק הבית אם מהקדש עולה הילכך (יב) חומשו כי מייתי ליה בהדי איל אשם לא נפיק דחומש כי קרן בעי מהוי אבל אלו דקרן נופיה אשם הוה כי מייתי חומש בהדי אשם של מעילה אפיר דמי (יג). תא שמע מסיפא: **אלא מאי** (יד) **למעילה דרישא גזולו.** הוא האשם הראשון דאיתהני אלו מהקדש דיהיה בשתי פלעים שהפרישו (טו) לשמן ולקח בהן שני אילים לחולין דיפה שתי פלעים דקריבינן לאשם ראשון ויהיו אלו מעילות והוא לאשמו דקתני כמתני' והיפה עשרה זוז יהיו ליה למאי דאיתהני מהקדש כלומר יקריבנו לאשמו הראשון ויהיו אלו מעילות (טז) לאשמו וחומשו שמעל בהן והיינו דקתני מתני': **חומש פיפא כו.** על כרחין לאשמו דפיפא הוא אשם לאשמו שהרי אינו נלקח ולמעילתו הוא אשם מעילות ולא לאשמו דהקרן להא קתני יביא פלע וחומשו לאשמו (טז): **ריפא קרי גזולו למעילתו**

תמכר לחברתה אם עד שלא נמלקה נודע לה שילדה ודאי תעשה ודאי שמביאה שמביאה על לא הודע מביאה על הודע אם משנמלקה נודע שילדה [יז] אסורה אפילו בהנאה שעל הספק באה מתחלתה בפרה ספיקה והלכה **לה: מתני'** [יח] **המפריש ב' סלעים ולקח בהן שני אילים לאשם אם היה אחד מהן יפה שתי סלעים יקרב לאשמו** [יט] **והשני ירעה עד שיסתאב וימכר ויפלו דמיו לנדבה** [כ] **לקח בהן שני אילים לחולין אחד יפה ב' סלעים** [כא] **ואחד יפה עשרה זוז היפה שתי סלעים יקרב לאשמו והשני לאחד לחולין** [כב] **אם היה של אשם יפה שתי סלעים יקרב לאשמו והשני לאחד לחולין** [כג] **אם היה אחד מהן יפה שתי סלעים יקרב לאשמו והשני למעילתו ויביא עמה סלע וחומשה: גמ' מאי** מעילותו דקתני רישא **והשני למעילתו אילימא איל אשם למימרא דחומש בהדי איל** [כד] **מייתי ליה והכתיב** [כה] **ואת אשר חטא מן הקדש ישלם ואת חמישיתו יוסף עליו אלמא בהדי גזילו מייתי ליה ועוד קתני סיפא אחד לאשם ואחד לחולין אם היה של אשם יפה שתי סלעים יקרב לאשמו והשני למעילתו ויביא עמה סלע וחומשה אלמא חומש בהדי גזילו מייתי ליה אלא** [כו] **מעילותו מאי דאיתהני מהקדש** [כז] **וישנו משתי סלעים דאפרישנו לאשם ולקח בהן שני אילים לחולין דיפה שתי סלעים מקריב ליה איל אשם ויפה עשרה זוז יהיו ליה למאי דאיתהני מהקדש דהוה ליה גזילו וחומשו ומאי מעילתו גזילו במאי אוקימתא למעילתו דרישא גזילו אימא סיפא אחד לאשם ואחד לחולין אם היה שתי סלעים יקרב לאשמו והשני למעילה ויביא עמה סלע וחומשה אלמא מעילתו איל אשם רישא קרי ליה למעילתו גזילו סיפא**

מסורת הש"ס

[א] בר א מדי פ"ז מהל' פסה"מ הל' יא:
בה ב מי"י פ"ב שם הל' סה:
כו ג ד מי"י פ"ב מהל' מעילה הל' ו:

תורה אור השלם

1. אז הודע אליו חטאתו אשר חטא והביא קרבנו שעירת עזים תמימה נקבה על חטאתו אשר חטא: ויקרא ד כח
2. ואת אשר חטא מן הקדש ישלם ואת חמישתו יוסף עליו ונתן אתו לכהן והכהן יכפר עליו באיל האשם ונסלח לו: ויקרא ה טז

מוסף רש"י

האשה שהביאה חטאת העוף בספק. פעם ילדה מן פסול לו מן חיוב, מליקה קודם, דעולה ממלקה ותמצה אם מן חיוב היא זו שלקה ואם לאו הרא נדנה, אבל המלקת מליקה מספק ואינה נאכלת (לעיל כב.) תעשה ודאי, ואכלו לכהנים שם.

שיטה מקובצת

[א] בנשיא דעשוי להשתנות וקשה לי כי היכי דנשיא עשוי להשתנות אם יעבור מנשיאותו כן יחיד עשוי להשתנות אם יעבור לאיש דיש לומר דמיחיד ממנו ומכל הסמלין שאין מעמידין מלך אלא מהמשיאין לכהונה. תוס' הרא"ש ריל: [ב] בתורת ליה לכתר: [ג] רב ויכיפה: [ד] לסמוך הא קנטר לה כתן: [ה] שמפיק שמביאה על אות ה' נמחק: [ו] כתיבה אם כי עד תיבת אמר רב ליש ובי"ב ס"א איכיא לחו משמלקה מאי אמר: [ז] וכפרה ומותרת באכילה: [ח] דרב ותניא כותיה דרבי יוחנן ותניא כותיה דרב חטאת: [ט] הספק אם עד שלא נמלקה נודע שילדה תעשה ודאי שמפיק שמביאה על לא הודע מביאה על הודע אם: [י] נודע לה שלדה: [יא] עי' בחדושין: [יב] דמה וכיפרה דאסורה באכילה מיעה דמה דאו"ב נודע שילדה אסורה: [יג] המפריש שתי סלעים לקנות מהם אשם שפחה חרופה שהיה חייב הדעה בשתי סלעים ולקח בה שני אילים לאשם ומולי לה בגמ' דאחיל דעה בגיה אם היה אחד מהם כו' ראית אמאי לא מעל כו' תוס' כתי': [יד] והשני ירעה עד שיסתאב. וקי"ל דמה לא לקנות רק אשם אחד כמו שאר בני דמתניתין דאמר מעל ושמא אתיא כר' יהודה דאמר בפרק הנזהה (מעילה דף יט ע"א) המשנה מקודש לקדש לא מעל א"נ דלקח בהן ריל מוד דסבור לעשות בתרי ודוקא רישא אבל איגך בבי דמתניתין דלקח שני אילים לחולין לא הוי במוד (דלא יקח) מעות הקדש לקנות בהמת חולין רק בשביל ולכך מעל. מהרי"ל: [טו] לקח בה שני אילים לחולין. מי להיות חולין הסבור מעות חולין הן ומצא שהיו מעות הקדש ושמעל בקדש בשתי סלעים. תוס' בכתי': [טז] אחד לאשם לקח בה ב' אילים אחד לאשם כו' ונמצא שמעל בפלע אחר שהוציאו לחולין אם היה כו' אין לאשמו זה כמו אשמו דרישא דהכא ריל לאשם שפחה חרופה שהוא מחייב בו ושני למעילתו

דהיינו לאשם מעילות מעות קודש לחולין דאין לפרש כמו בריישא שהרי בריישא שנתהם היו חולין ובידו לעשות מהן (איזה) שיראה אשם חוטבי ואיזה שירצה אשם מעילתו והרי שוב לו שיביא החומש עם הקרן שנגל ויפשה מן היפה עשרה זוז אשם שפחה חרופה שהיה חייב בו פחתלה דהיינו קרן והחומש ומן היפה שתי סלעים אשם מעילות אבל הכא בפיפא שלקח אחר מהם לאשם שפחה חרופה שהיה חייב בו לא פני דלא יעשהו אשם שפחה חרופה והשני לאשם מעילה יפה עשרה זוז ולא יפטור מן החומש ולהכי קתני ויביא עמה סלע וחומשה דהיינו קרן שנגל והחומש והכי מיפרשא בגמ'. תוס' כתי': [יח] מתקדם דשני בשני סלעים דאפרישנן לאשם: [יט] הדעת דשמא נטמאה: [כ] הוה. דקשה דהא בסמ' נדה ב' מי שאמר הרני נזיר דחטאת העוף אינא הרי איסורי איסור גבלה ומשום חולין שנשחטו בעזרה דצריך לומר דדבא כתב דברין הוא מותרת בהנאה היינו לפ"ד חולין שנשחטו בעזרה לאו דאורייתא. גליון מהר"י ריל (א"א הפעתיק עיין בסי' צרוך לגר בדף ז ע"ב בריש"י בא"ד שעמד לו): [כא] ואסורה אפילו בהנאה: [כב] מעילות ולכן אם: [כג] גזילו. גליון הר"ב הגיא פ"ב מאלה הגזבה מדמי חטאת ואשמות עד שלא קרב אשמו יוסף ריבא אשם: [כד] לחולין והשתא פעל: [כה] יקרב לאשמו הראשון שהרי לאשמו נלקח ממעות שהופרשו אות ד נמחק: [כו] הילכך חומש כי אות ד נמחק: [כז] דסי לכך אמר הש"ס מסיפא דאע"ג דאריר ואריר אשם ניתנו אע"ה יביא החומש בהרי גזילו ואי"ב אמאי קתני בריישא דבהרי אל סייחי לה: [כח] מאי למעילתו דרישא אות ה' נמחק:
[כט] שהפרישו לאשמו ולקח אות ן' נמחק: [ל] והיינו למעילתו דקתני חיבת לאשמו נמחק:

מסורת הב"ח

(א) נמרא וכי מתחר דבל אחא איתמר דתנן מלפה שבמלה וכו' תעשנה ולא שתמן שהיא מביאה על לא הודע: (ב) שם אלא מאי מעילתו דאיתהני מהקדש מני פלעים כל"ל ותוסת רשי נמחק: (ג) רש"י ד"ה למימרא וכו' שה יותר על כ': (ד) ד"ה אלמא חומש כו' ומקקי מתמנינן. ל"נ כלומר דהוה לסהוה ושת לקרא: (ה) ד"ה אומש ספק וכו' קרן חומש וא"ב דרישא קרי ליל ל"ל הכ"ל.

רבינו גרשום

ידיעה נבי נשיא ולנמרא יחיד צבור מנשיא יחיד מנשיא לא אתי: דאיכא למיפרך מה לנשיא. אמאי איצטריך למכתב ביה ידיעה הואיל ויש בו קולא שאינו בשמיעת הקול שהמולך לא רן ולא מעיד ולא מעידין לו תאמר ביחיד שישנו בשמיעת הקול להכי לא מצי ילף מנשיא ואיצטריך ליה ידיעה לגופיה ביחיד ידיעה ציבור נמי לא מצי ילפי מנשיא משום דאית ביה קולא בנשיא שכן יש בקרבנו נקבה בע"ז דסמיך ליה ואם נפש אחת תחטא בשגגה הקריבה עז בת שנתה ריש מוסיף על ענין ראשון אנשיא אבל בצבור ליה בהן הא קולא הילכך לא מצי ילפי מיניה ואיצטריך למיכתב בהו ידיעה ואכתי מיצרך צריכין הני ג' ידיעות ולא מייתיקא חדא. אבתי מיתיבא ומתרא ידיעה לא אתו כדאמרן אלא הוה מיתי חדא ידיעה מתרתן מה לנשיא דצבור שכן יש בהן קולא שאינו בשמיעת הקול דנפש כי תחטא ושמעה קול אלה למעוני צבור ונעיא נמי לא הן ולא מעיד: תאמר ביחיד כו'. הלכך לא מצי יחיד ילף מיניהו ואיצטריך ליה ידיעה לגופיה לחדר מה ליחיד תשיא שכן יש בקרבנו נקבה כדאמר האמר בצבור. הילכך לא מצי צבור ילף מיניהו ואיצטריך ליה ידיעה לחודה: לא נפתוב ידיעה נבי נשיא ויחיד מידיעה ביחיד וצבור דמאי פרכת. ותכא ליכא למיפרך מה ליחיד וצבור דהוה ליה קולא דשתי תרוייהן אחדדי אלא מאי פרכת פרכא כל דהו כדאמרינן בפ' כל הבשר אלא אמר ריל הדא מחדא קולא והומרא פרכינן בל דהו לא פרכינן חדא פתיתי פרכינן אפילו כל דהו ותכא נמי מאי פרכת כל דהו אי אפרת דבשום הכי לא מצי ילף מניהו ואצטריך ליה ידיעה לחודיה. דנשיא אינו בשמיעת הקול דאית ליה דאי נמי דאי קולא יבית. דאית ליה נמי דאי קולא

[ב] נגלה ע"ל מה ליחיד ליטור הקול דהא ליח כתי קולא וכו'. [ג] עד כלן שיך לפתיח הקודם [ד] שיך לתחתיון

[ה] (לעיל כב: ע"ש). [ו] (ל"ל מל אשם הבהות ונוסחתת כסוף התמצת דף ה.). [ז] (ויקרא ד). [ח] ד"ה שיך לתחר' לעיל כב. [ט] (ויקרא ה). [י] עי' בכה"ג. [יא] ל"ל לאמילתו.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com